

راهکارهای «تحول در قوه قضاییه» از منظر آیت الله العظمی مکارم شیرازی

اصلاح دستگاه قضاییه؛ اصلاح جامعه / تشریفات دست و پاگیر از دستگاه قضایی حذف شود / نظام سازی صدور احکام قضایی مبتنی بر آموزه های دینی

خیلی از قضات می‌توانند مردم و طرفین دعوا را با یکدیگر آشتی دهند و به آن‌ها نحوه صلح و سازش را آموزش دهند و این کار می‌تواند تعداد پرونده‌ها را تا حد زیادی کاهش دهند. هم چنین تشکیل شوراهای حل اختلاف نیز، اقدامی ارزنده است زیرا این شوراهای با محاکم قضایی و دادگاه‌ها تفاوت ماهوی دارد؛ در محاکم قضایی و دادگاه‌ها بالاخره یک نفر ناراضی برمی‌گردد اما در شوراهای حل اختلاف در بسیاری از مواقع دو طرف دعوا راضی برمی‌گردند و این بسیار مهم است.

تشریفات دست و پاگیر از دستگاه قضایی حذف شود

در دستگاه قضایی غرب، بازی‌هایی است که ممکن است یک پرونده سال‌ها طول بکشد؛ لیکن وجود این آسیب در دادگاه‌های اسلامی بسیار آزاردهنده و زیننده دستگاه قضایی جمهوری اسلامی نیست. کثرت پرونده‌ها و تشریفات دست‌وپاگیر به عنوان عامل اصلی اطاله دادرسی، سبب شده است تا افراد از پیگیری حق خود و مراجعه به دادگستری صرف‌نظر کنند.

این نقیصه نشان می‌دهد دستگاه قضایی دارای تشریفات است که فرآیند رسیدگی به پرونده‌ها را طولانی می‌کند که باید آن را کم و یا حذف نمود و یا اگر این موضوع نیاز به قانون‌گذاری

این تابلو می‌بینند و طبعاً این دستگاه با سایر دستگاه‌های کشور متفاوت است، چرا که با همه مردم در ارتباط است. لذا اصلاح دستگاه قضاییه؛ اصلاح جامعه است و در این رابطه هر چقدر کار شود خوب است.

تحول دستگاه قضا در گرو اهتمام به فرهنگ صلح و سازش

در همه جا اصل نخستین، صلح و صفا و دوستی و سازش است و نزاع و کشمکش و جدایی بر خلاف طبع سلیم انسان و زندگی آرام او است. در گذشته اگر اختلافی بین دو نفر به وجود می‌آمد با کدخدامنشی حکمیت و ریش سفیدی حل می‌شد. اما امروز تا اختلافی پیدا می‌شود فوراً به دادگستری مراجعه می‌کنند در حالی که بیشتر این‌ها را بزرگترهای قوم می‌توانند حل کنند. گاهی زمان رسیدگی، از یک تا بیست سال طول می‌کشد که دلیل آن زیاد بودن پرونده‌های قضایی می‌باشد، زیرا تا اتفاقی می‌افتد مردم به دادگستری شکایت می‌کنند. بی‌شک این مشکل فرهنگی است و باید به مردم آموزش داده شود تا با وساطت ریش سفیدان میان خود صلح نمایند.

از سوی دیگر متأسفانه مشاهده می‌شود که بعضی قضات، صبر و حوصله کافی در امر قضا ندارند و زود عصبانی می‌شوند؛ حال آن که

«قوه قضاییه» عهده‌دار تشخیص ظالم از مظلوم و صاحب حق از مدعی فاقد حق می‌باشد. لذا وجود دستگاه‌های قضایی، جزو بافت جدایی‌ناپذیر جوامع انسانی است. چرا که تحقق عدالت اجتماعی و تحکیم آن در جوامع انسانی، در گرو حمایت «یک دستگاه نیرومند و عدالت‌گر قضایی» است. در این میان، قوه قضاییه آبروی نظام اسلامی به شمار می‌آید و عدالت مطلوب، خود را در این دستگاه نشان می‌دهد. لیکن در عمل شاهد هستیم مردم به دلیل مشکلاتی که در دستگاه قضایی وجود دارد از دستگاه قضایی راضی نیستند.

فقدان فرهنگ مصالحه بین مردم، زیاد شدن پرونده‌های قضایی، طولانی بودن زمان رسیدگی به پرونده‌ها، تشریفات دست‌وپاگیر، زندانی شدن جوانان به خاطر بدهی مهریه و غفلت از فرهنگ دینی در جرم‌زدایی از جمله مشکلاتی است که باید نسبت به حل آن‌ها اقدام شود. این مسأله چیزی نیست که بخواهیم آن را پنهان کنیم. لذا تأکید ما این است که مسئولان قوه قضاییه باید تحولی در نظام قضایی ایجاد کنند.

اصلاح دستگاه قضاییه؛ اصلاح جامعه

دستگاه قضایی یک جامعه، مانند تابلویی است که مردم همه خوبی‌ها و بدی‌ها را در